

אהבת איתם

ישראל גרוס נפרד בכאב מחבר לעט הרב איתם הנקין הי"ד

תוך כ־דייבור, זה היה שם העט שדרכו הכרתי אותו. זה היה מספיק. התכתבנו כמה פעמים באופן אישי, הפכתי למעריך מושבע. קשה לי לשכוח את ההודעה הראשונה שהנחתת בבית המדרש הגבוה והוורטואלי של רבני 'אוצר החכמה'. הדיונים תמיד תורניים, על רמה גבוהה, ואז הגעת ובתוך כדי דיבור אחד הצלחנו להבין שמדובר במשהו אחר, מקולמוסו ומעלה.

בהמשך, כשהתכתבנו פעם על סבך, הגאון הנודע רבי יוסף אליהו הנקין זצ"ל מארצות הברית, חשפת את שמך. איתם הנקין. וזהו, זה פחות או יותר הפרט הביוגרפי היחיד שידעתי עליך. זה לא הפריע לי להפוך לתלמידך שבכתב. לקבל ממך שפע של מידע, ללבן עמך כמה סוגיות תורניות ולזכות לינוק מפקחותך.

השבוע, אחרי פרידה ארוכה־ארוכה שנכפתה עלי, שמעתי את שמך שוב, הפעם גם את שמה של זוגתך, וגם את של ארבעת ילדיך. ובכית בחגך.

כמו כל יהודי עם דם בוורידים, הרגע הזה שבו דיווחו על בני זוג מהשומרון שנרצחו לעיני ילדיהם, החריד את השלווה. "שני מזרחניקים מהשומרון", אמר המבשר מעבר לטלפון. רק בשעה שאחרי חצות התקשר מישוהו נוסף מאותו בית המדרש. "ברוך דיין האמת", הוא אמר, הוא גם נקב בשמך והוסיף 'ה' יקום דמו'. להירדם, רבי איתם, כבר לא הצלחתי.

רק למחרת בבוקר, בעיתון, ראיתי את תמונת פניך. איתם הנזרק בלהב אש.

אז נכון, בשלב ראשון העיתונות החרדית לא ידעה עוד שאפשר להשחיל לך את התואר 'הרב'. אבל איתם, עם כל תועפות הידע שלך, עשרות המאמרים הגאוניים שלך, החיבורים ההלכתיים העמוקים שלך, מעולם לא תפסת את עצמך 'רב'. ממקומך שם במדור של הרוגי מלכות, בוודאי חייכת. לו היו נותנים לך לנסח את המחשבות שלך, זה וודאי היה חד ואפילו כואב.

רבי איתם, אתה יכול להבין אותם. מעטים מאלו שראו את תמונתך, מכנסי החאקי שלך והסנדלים התנ"כיים שאולי לבשת באותו רגע אחרון ונורא, יכולים לדעת כמה ידיעת תורה ואהבתה היו מתחת לכל הבגדים הללו. בודדים מסוגלים להאמין שהבחור הזה שבעיתונות סיפרו שהוא היה חייל מצטיין בגולני, בעצם היה תלמיד חכם עצום (אוי כמה היית מחייך לסופרלטיב הזה) שיותר מספר תורני אחד חובר על ידו.

כשניסיתי להרגיע את נפשי המיוסרת, התחלתי לעבור על חלק ממאות ההערות שלך, הגדושות בגאונות, דייקנות, שניות וכל מה שמאפיין תלמיד חכם מהזן הישן והמתוק, נתקלתי בתגובתך למישוהו שלא ידע לכבד תלמיד חכם מסוים, מתוך שרגיל היה בהכללות וקטלוגים מסורתיים.

"יש לך עניין קבוע לענות בו", גערת באחד החברים ברגע של סערה, "והוא להכניס בחדא מחתא את כל הרבנים וואס זיינען נישט פון אונז, און וועלכע האבן גארנישט קיין ווייסונג פון די גאנצע תורה פון 'פאסט נישט' (- שאינם מאנ"ש ואינם בקיאים בתורת ה'פאסט־נישט', י.ג.) שהוא החטא הגדול מכולם, וכולם נידונים על ידך כאותם שניים ורבע רבני 'יש עתיד' וכיוצא בהם". התחייכתי על השניות והתגעגעתי לבקיאות.

ככל שנקפו השעות, החלו העדויות לזרום. עשרות חכמים, רבנים וכותבים, מחברים וסופרים, החלו לספר על העזרה והידע שהגשת להם בשמחה ובהארת מקלדת. כולם בסגנון אחד, מביאים דוגמאות להיותך 'מודה על האמת', כזה שמסוגל ברגע חדא להנמיך להבת־אותיות ולהודות: "לא ידעתי, ייש"כ". ותהפוך סערה לדממה.

איש ספר מובהק, כתב אחריך את הידיעה הבאה: "בשנים האחרונות הוא שקד על חיבור על הלכות שבת. בירורים ומו"מ בהל' שבת החמורות. לא מחקר, לא היסטורי, לא בירורי מנהג וכו', אלא ספר בסגנון של אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, דקדוק בדברי ראשונים ומו"מ בדברי אחרונים עד הוראת המעשה. את הספר הוא כינה: 'אש תמיד' (כשמו: איתם ש'מעון)". ניבא ולא ידע מה ניבא.

רבי איתם, מאז ומתמיד ברכת מתארים גבוהים, ובכלל מכל עסק נרגש. עכשיו, על כורחך, הפכתי ל'קדוש'. נכנסת באבחת יריות למדור של אלו אשר אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתך (לגאון שכמותך אינני צריך לציין לבבא בתרא דף י עמוד ב, ואפילו לא לתשובות מהר"ל סימן צט), עכשיו מוטל עליך לפעול ולהרעיש עולמות שיאמר די לצרותינו, ותחוש לנו גאולה.

ישראל גרוס